

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Г. в. о. президента  
Національного університету  
«Києво-Могилянська академія»

Т. О. Ярошенко

« 14 » лютого 2018 р.



**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**  
для здобуття ступеня магістра за спеціальністю  
**054 «СОЦІОЛОГІЯ» (галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»)**  
на основі ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста,  
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Схвалено  
Вченою радою  
факультету соціальних наук та соціальних технологій  
(протокол № 3 від 08 лютого 2018 р.)

Голова Вченої ради  
декан

С. М. Оксамитна

## I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» передбачено Правилами прийому до Національного університету «Киево-Могилянська академія» в 2018 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра на основі освітнього ступеня (або освітньо-кваліфікаційного рівня), здобутого за іншою спеціальністю.

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» має за мету оцінку мотивації абітурієнта до вступу на навчання; з'ясування рівня його фахових компетенцій; комплексну перевірку знань абітурієнта та його розуміння змісту базових соціологічних дисциплін («Загальна соціологія», «Методологія та методи соціологічних досліджень», галузеві соціології); визначення його готовності до засвоєння фахових навчальних програм магістерського рівня.

Мінімальний для допуску до додаткового фахового вступного випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» **середній бал додатка до диплома** для вступників, які здобули освітній ступінь бакалавра чи освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), становить **60 балів**.

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» проводиться у формі **тестування** і полягає у виконанні абітурієнтом 40 тестових завдань закритого типу, які містять одну правильну відповідь.

Тест містить два блоки завдань, що стосуються:

- 1) загальної соціології (20 завдань);
- 2) методології та методів соціологічних досліджень (20 завдань).

**Кількість варіантів тестових завдань – 3.**

**Тривалість виконання тестових завдань – 90 хв.**

### Зразки тестових завдань

#### 1) Блок із загальної соціології:

1. Яка парадигма ґрунтується на припущенні про існування об'єктивних соціальних закономірностей?
  1. інтеракціоністська;
  2. інтерпретативна;
  3. позитивістська;
  4. постмодерна.
2. Які сексуальні практики є культуральними універсаліями?
  1. конформізм стосовно адюльтеру та шлюбу;
  2. конформізм стосовно гетеросексуальності та гомосексуальності;
  3. конформізм стосовно гетеросексуальності та шлюбу;
  4. табу на інцест та бісексуальність.

## 2) Блок з методології та методів соціологічних досліджень:

1. До документів відносяться:
  1. поштові марки
  2. законодавчі акти
  3. статистичні дані
  4. все перераховане
2. Головна перевага телефонного опитування — це:
  1. швидкість проведення опитування
  2. високий response rate
  3. можливість використовувати складні анкети
  4. мінімізація впливу інтерв'юера

## II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

### Загальна соціологія

1. Соціальна думка і соціальні науки. Специфіка соціології як соціальної науки.
2. Суспільні функції соціології. Професія та громадянська позиція соціолога. Публічна соціологія.
3. Позитивістська та інтерпретативна парадигми в соціології.
4. Функціоналізм та конфлікціонізм.
5. Поняття культури та її значення. Елементи культури (мова і символи, норми і цінності). Культуральна єдність та розмаїття.
6. Поняття соціалізації, її типи та чинники. Функції соціалізації.
7. Соціальна дія. Теорії соціальної взаємодії.
8. Види колективної поведінки. Поняття натовпу і мас. Теорії поведінки натовпу. Масові явища.
9. Поняття соціальної структури, соціальні статуси та ролі.
10. Поняття соціальної інституції. Функції та дисфункції соціальних інституцій
11. Поняття соціальної групи. Типи, склад та обсяг соціальних груп. Групові явища.
12. Поняття і типи цільових організацій. Властивості та недоліки бюрократії. Сучасні організації.
13. Поняття суспільства в соціології. Типологія суспільств. Характеристики основних типів суспільств (за Г.Ленські).
14. Поняття девіації в соціології. Концепції девіантної поведінки. Поняття соціального контролю. Концепції структурної напруженості та культурального передавання. Концепція ярликування.
15. Поняття соціальної диференціації та стратифікації. Концепції соціальної нерівності.
16. Виміри соціальної стратифікації. Типи стратифікаційних систем. Соціальна мобільність і соціальне відтворення. Концепції соціальної стратифікації та соціальних класів.
17. Раси, етнічні групи та групи меншин. Етнонаціональні ідентичності. Упередження і дискримінація. Політики домінантної групи відносно меншин.
18. Теоретичні концепції релігії. Різновиди релігій. Типи релігійних організацій.
19. Гендер і стать. Гендерні ролі. Теоретичні концепції гендерної стратифікації. Гендерна нерівність. Сексуальність: природа, ставлення і практики.

20. Види сім'ї та шлюбу. Теоретичні концепції сім'ї.
21. Створення сім'ї, етапи сімейного життя. Нові та альтернативні види шлюбу та сім'ї. Проблемні питання сім'ї.
22. Поняття та складові економічної системи. Типи економічних систем. Теоретичні концепції «справедливої» економічної системи.
23. Соціальне значення праці. Продуктивна і репродуктивна праця. Нерівність на ринку праці.
24. Поняття та складові політичної системи. Влада та авторитет. Політичні режими та ідеологія.
25. Протестна поведінка і суспільні рухи. Теорії суспільних рухів. Види суспільних рухів.
26. Функції освіти як соціальної інституції. Поняття «прихованого навчального плану». Соціальна нерівність та освіта.
27. Теоретичні концепції мас медіа як соціальної інституції. Мас медіа і громадська думка. Нові мас медіа та суспільні рухи.
28. Соціальні аспекти тілесності, здоров'я та захворювань. Основні етапи життєвого шляху. Стратифікація та дискримінація за ознакою віку (ейджизм).
29. Склад, динаміка та соціальні аспекти народонаселення. Основні концепції динаміки народонаселення. Демографічна політика.
30. Процеси урбанізації. Соціологічні концепції міської структури та міського життя.
31. Соціальний розвиток та поступ. Теорії соціальних змін.

### Методологія та методи соціологічних досліджень

1. Структура та функції програми в соціологічному дослідженні.
2. Проблеми, об'єкт та предмет дослідження.
3. Висування мети дослідження як орієнтування на його кінцевий результат. Теоретико-прикладні та практичні цілі дослідження. Задачі дослідження: основна, часткова, додаткова. Методичні задачі.
4. Концептуалізація понять як процедура тлумачення, уточнення змісту понять, що складають концептуальну схему дослідження.
5. Операціоналізація понять - перехід від теоретичного до емпіричного рівня.
6. Валідність та надійність соціологічної інформації.
7. Гіпотеза - головний методологічний інструмент соціологічного дослідження. Теорія та гіпотеза. Гіпотеза вихідна та гіпотеза-наслідок. Описові та пояснюючі гіпотези.
8. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей.
9. Репрезентативність соціологічної інформації.
10. Випадкова та систематична помилки репрезентативності.
11. Розрахунок об'єму вибірки.
12. Розрахунок похибки простої випадкової вибірки.
13. Типи відбору – випадковий, систематичний, квотний.
14. Проста випадкова та систематична вибірки.
15. Стратифікована та кластерна вибірки.
16. Регіональні багатоступеневі вибірки.
17. Класифікація методів збору соціологічної інформації.
18. Класифікація методів опитування.
19. Інтерв'ю - способи організації робіт, процедура та інструмент опитування. Можливі зміщення, їх оцінювання та усунення.
20. Конструювання анкети. Можливі зміщення в інформації, їх усунення.
21. Шкали Лайкерта та Терстоуна.
22. Шкала Богардуса. Семантичний диференціал.

23. Претест. Методичні особливості проведення претесту. Програма навчання інтерв'юєрів. Способи контролювання роботи інтерв'юєрів.
24. Телефонне опитування. Процедура та інструмент. Переваги та вади. Використання комп'ютерів (телефонне інтерв'ю що асистується комп'ютером).
25. Поштове опитування.
26. Пресове опитування, його недоліки. Поєднання поштового опитування з інтерв'ю.
27. Спостереження. Включене та невключене. Проблеми впливу на процес, що вивчається, та етика дослідження. Задачі, що розв'язуються цим методом, його зв'язок з іншими методами збору інформації.
28. Аналіз документів. Види аналізу. Якісний аналіз. Типи документів.
29. Аналіз якісний та кількісний. Задачі та особливості якісного аналізу. "Зовнішній" та "внутрішній" аналіз. Ознаки довіри до інформації.
30. Контент-аналіз. Особливості контент-аналізу. Переваги та вади. Процедура. Категорії, одиниці аналізу та одиниці рахування.
31. Організація дослідження. Кадрове забезпечення. Строки дослідження, графік робіт. Матеріально-технічне забезпечення (комп'ютери, програми тощо).
32. Загальна характеристика якісних методів.
33. Співвідношення якісних та кількісних методів.
34. Вибірка в якісному дослідженні.
35. Типи інтерв'ю в якісному дослідженні.
36. Принципи організації і проведення фокус-груп.
37. Біографічний метод в якісному соціологічному дослідженні.

### III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

#### Підручники, посібники

##### Загальна соціологія

1. Macionis J. J. Sociology / John J. Macionis. – 16<sup>th</sup> ed. – Global Edition. – Pearson Education International, 2017 (або: Масионис Дж. Социология / Джон Масионис. – 9-е изд. – СПб. : Питер, 2004).
2. Штомпка П. Социология: анализ современного общества / Петр Штомпка; пер. с пол. С. М. Червонной. – М. : Логос, 2005.  
Режим доступу:  
[https://www.hse.ru/data/2010/11/01/1223555931/Shtompka\\_p\\_sociologiya\\_analiz\\_sovremenogo\\_obshestva.pdf](https://www.hse.ru/data/2010/11/01/1223555931/Shtompka_p_sociologiya_analiz_sovremenogo_obshestva.pdf)
3. Соціологія. Навч. посіб. / За ред. С. О. Макеєва. – 4-те вид, перероб. і доп. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2008.

##### Методологія та методи соціологічних досліджень:

1. Babbie E. The Practice of Social Research. – Chapman University, 2010, 12-th Edition.
2. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. – К. : Дух і літера, 2015.
3. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. – К. : Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2017.
4. Панина Н.В. Технология социологического исследования. – К. : Ин-т социологии НАН Украины, 1998.

5. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описания, объяснения, понимание социальной реальности. – М. : Добросвет, 1998.
6. Ковалев Е.М., Штейнберг Н.Е. Качественные методы в полевых социологических исследованиях. – СПб. : Алетейя, 2009.
7. Семенова В. В. Качественные методы: введение в гуманистическую социологию. – М. : Добросвет, 1998.

Довідкова література:

1. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. – К. : Український Центр духовної культури, 1998.
2. Scott, John and Marshall, Gordon. A Dictionary of Sociology (3 rev. ed.) – Oxford University Press, 2015. On-line edition:  
<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199533008.001.0001/acref-9780199533008>

#### IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія». має кваліфікаційний характер та **оцінюється за шкалою: «склав/не склав».**

У випадку, якщо абітурієнт не склав додаткове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі на спеціальність 05.054 «Соціологія».

Виконання кожного з 40 тестових завдань оцінюється в балах.

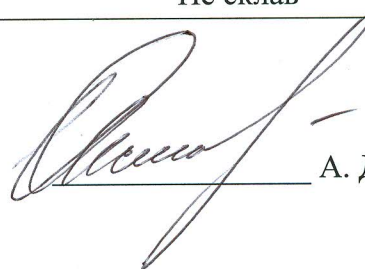
За кожне правильно виконане завдання абітурієнт отримує 1 бал.

Для успішного складання додаткового фахового вступного випробування абітурієнт повинен правильно виконати 50 % тестових завдань.

Відповідність сумарного балу за виконані тестові завдання оцінці за шкалою «склав/не склав» зазначена у таблиці:

Сумарний бал за виконані завдання	Оцінка за шкалою «склав/не склав»
20 — 40	Склав
0 — 19	Не склав

Голова фахової атестаційної комісії



А. Д. Осипчук